

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена исследованию теоретических и практических аспектов моделирования взаимодействия транснационального банковского капитала и макрофинансовой динамики экономического развития Украины в условиях нестабильности мировой финансовой системы. На основе современного анализа хозяйственного прогресса Украины сформулированные макрофинансовые следствия проникновения транснациональных банковских групп.

Ключевые слова: финансовый кризис, банковская система, транснациональные банки, инфляция, корпоративный внешний долг, уровень процентных ставок, отток капитала, государственные заимствования.

SUMMARY

This article argues the issue research of theoretical and practical aspects of the interaction modeling of the transnational banking capital and macrofinancial dynamics of Ukraine economic development in conditions of a world financial instability. On the basis of the modern analysis of Ukraine economic development the transnational bank group's macrofinancial consequences penetration are formulated.

Keywords: financial crisis, bank system, transnational banks, inflation, corporate external duty, level of interest rates, outflow of capitals, the state loans.

ОГЛЕДАЛНИТЕ СРАВНЕНИЯ В РАМКИТЕ НА ОЧИС

Тодоров Т.И., Доц. д-р СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Проверката на достоверността и обхвата на данните за износа и вноса на стоки от/за България, е извършването на съпоставка с насрещните потоци от страните-партньори на основата на статистическа информация, предоставена от съответната страна. Този метод в статистическата практика е известен като **огледални сравнения (mirror comparisons)**. Те са двустранни международни сравнения, имащи за обект на изследване вносът и износът на страните. По такъв начин се установява асиметрията в данните на страните-контрагенти във външнотърговските операции.

През последните години българската икономика запазва откритият си характер, въпреки изключително неблагоприятната конюнктура и външните шокове. Отношението на външнотърговския стокообмен спрямо brutния вътрешен продукт варира около 80 %. Същевременно България преориентира външната си търговия към страните от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и Европейския съюз. Външната търговия остава един от основните сектори и канали, през който се извършват контрабандни операции, митнически измами и е свързан с прането на мръсни пари. Именно за оценка на контрабандата и митническите измами се използва методът на „огледалните сравнения“. Приложението на метода означава информацията за българския износ към определени страни, депозирана от България, да се сравнява с информацията за вноса в тези страни, предоставена от тях. В същото време се извършва и насрещно (огледално) сравнение: българската информация за вноса от тези страни се сравнява с тяхната информация за износа към България. Така се получава картина на „сивата зона“ на незаконния и нелегален внос/износ, като се установяват разликите при сравнението на българския износ с вноса в тези страни, както и при вноса в България спрямо износа от сравняваните страни.

Алгоритъмът на огледалните международни сравнения преминава през следните **етапи**.

1. Сключване на двустранно споразумение. За да се проведе дадено огледално сравнение, е необходимо да има сключено двустранно споразумение между статистическите институции на двете страни и готовност за диалог и обмен на детайлна информация за стоковите потоци, при спазване на законовите разпоредби на всяка от страните и гарантиране конфиденциалността на получаваната информация.

2. Уточняване параметрите на огледалното сравнение. По време на този етап се уточняват прилаганите принципи и подходи, използваните източници на информация, методологията, начините за третиране на различните режими за движение на стоките, прилаганите номенклатури и класификации, подходите на отчитане на специфичните движения. Освен това се уточняват нивата на съгласуваност и еквивалентност от експерти на двете страни, които ще реализират съответното сравнение, извършва се обмен на въпросник с отговори по различните аспекти на прилаганата в съответната страна методология и базисна информация за стокообмена между страните за идентифициране на рисковите групи и стоки. През този етап се уточнява и вида на валутата, в която ще се извършва съпоставката.

3. Организационни срещи на работните групи от двете страни. След тези предварителни процедурни въпроси се организират работни срещи за обсъждане на резултатите и анализ на различията, като се извършва съпоставка на най-ниско ниво - по стоки и сделки. На базата на практическия опит на всяка от страните се анализират възможните причини за констатираните различия.

4. Съставяне на сравнителни таблици. След извършване на уточненията и съпоставките, се подготвят съгласувани таблици, които се приемат и от двете страни, за което се подписва протокол. Едва тогава всяка страна има право да разпространява тези данни, да издава публикации, да ги използва за аналитични нужди и да предприема други дейности в съответствие със своите компетенции и правомощия.

5. Анализ на резултатите. Работата по извършването на огледални сравнения продължава с извършването на анализ на резултатите от тях - уточняване на стоковите потоци, обмен на допълнителна информация, идентификация на причините за констатираните различия, формулиране на предложения за внасяне на корекции в прилаганите национални методологии и т.н.

6. Реализация на резултатите от провежданите огледални сравнения. Резултатите от всяко огледално сравнение, както и статистическата оценка за причините за констатираните различия, се предоставят на заинтересованите институции в България и чужбина. Издават се публикации с резултатите от проведените огледални сравнения на български и английски език, за да могат да се ползват и от потребители в чужбина. Освен това на сайта на Националния статистически институт се публикувани основните данни от проведените огледални сравнения.

При анализа на информацията и последващата реализация на резултатите от проведените огледални сравнения, важно е да се систематизират **причините**, довели до констатираните различия. Те могат да бъдат от най-различно естество - съзнателни и несъзнателни; обективни и субективни; случайни и постоянно повтарящи се; логически и аритметични; законни и незаконни. Някои автори систематизират тези причини в групи: методологически, технически и умишлени [2]. Практиката доказва, че последната група причини (умишлените) имат преобладаващо място по отношение на „приноса“ им за деформиране на данните за външнотърговския стокообмен.

Данните от проведените до момента огледални сравнения между България и някои страни-членки на Организацията за черноморско икономическо сътрудничество, показват доста сериозни различия във външнотърговския стокообмен (Източник: www.nsi.bg).

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Таблица 1. Външнотърговски стокообмен между България и Украйна (млн. щ. дол.)

Година	Износ (FOB) от България	Внос (CIF) в Украйна	Разлика (exp-imp)	Внос (CIF) в България	Износ (FOB) от Украйна	Разлика (imp-exp)
2005	88.7	108.7	-20.0	693.1	543.0	150.1
2006	115.9	130.4	-14.5	755.1	595.8	159.3
2007	228.8	169.6	59.2	2146.6	554.0	1592.6
2008	258.2	239.4	18.8	2685.5	1106.0	1579.5

Таблица 2. Външнотърговски стокообмен между България и Русия (млн. щ. дол.)

Година	Износ от България	Внос в Русия	Разлика	Внос в България	Износ от Русия	Разлика
2005	151.0	241	-90.0	2839.8	1900	939.8
2006	238.5	332	-93.5	4140.0	2966	1174.0
2007	447.2	415	32.2	3728.9	3800	-71.1
2008	603.7	639	-25.3	5276.8	4779	497.8

Таблица 3. Външнотърговски стокообмен между България и Турция (млн. щ. дол.)

Година	Износ от България	Внос в Турция	Разлика	Внос в България	Износ от Турция	Разлика
2000	492.8	465.4	27.4	214.4	252.9	-38.5
2001	412.8	393.5	19.3	273.2	299.4	-26.2
2002	530.1	508.4	21.7	390.3	380.3	9.0
2003	679.7	689.5	-9.8	658.1	621.7	36.4

Таблица 4. Външнотърговски стокообмен между България и Гърция (млн. щ. дол.)

Година	Износ от България	Внос в Гърция	Разлика	Внос в България	Износ от Гърция	Разлика
2000	377.0	396.9	-19.9	317.9	451.2	-133.3
2001	448.6	422.2	26.4	411.6	572.1	-160.5
2002	521.2	308.9	212.3	475.7	553.9	-78.2
2003	772.9	415.9	357.0	714.9	825.0	-110.1

Таблица 5. Външнотърговския стокообмен между България и Румъния (млн. щ. дол.)

Година	Износ от България	Внос в Румъния	Разлика	Внос в България	Износ от Румъния	Разлика
1999	55.8	55.0	0.8	74.4	136.7	-62.3
2000	86.7	87.8	-1.1	230.8	289.5	-58.7
2001	129.1	148.8	19.7	172.3	202.2	-29.9
2002	158.7	146.1	12.6	162.9	176.6	-13.7
2003	227.1	228.7	-1.6	260.2	289.2	-29.0

Както е видно от предходните таблици, при сравняване на данните за износа от България за Украйна, Русия, Турция, Гърция и Румъния с тези за вноса на посочените страни от България, разликите по години варират в доста широки граници. Очевидно в този разрез измами са си позволявали, както българските фирми-износители (в по-големи мащаби), така и вносителите. При сравняване на данните за вноса в България от посочените пет страни с тези за техния износ за България, разликите по години също варират в широки граници. Тези данни, чийто първоизточник е митническата статистика на страните партньори, свидетелстват за допускане на митнически измами и контрабанден внос/износ.

Най-големи се оказват констатираните различия по отношение на полимерните изделия, тропическите плодове, природния газ, ядките (бадеми, лешници, фъстъци), текстила, дрехите втора употреба, зеленчуците, зърното, петролните продукти, каменните въглища, металите, тютюневите изделия и др.

Например някои изследователи [3], анализирали резултатите от проведени огледални сравнения, стигат до извода, че официално обявеният внос в Румъния на облекло и текстил най-вече от Китай и Турция, е двойно по-малък от действителния. Фрапиращи данни сочат също така Трошина и Кислицина, че износьт на Русия в Италия превъзхожда огледалния внос 1.9 пъти, в Нидерландия – 2.1 пъти, в Латвия - 4.5 пъти, в Кипър – повече от 31 пъти

Констатираните различия при сравняването на износа на страната „А“ към страната „В“ с вноса на страната „В“ от страната „А“, общо и по отделни стокови групи, трябва регулярно да се предават на Министерството на финансите за извършване на съответните проверки и след констатиране на конкретните нарушители, да се сезират правораздавателните органи. По такъв начин ще се „пресече“ практиката за контрабанден внос и износ на стоки, ще се увеличат приходите в държавния бюджет, а така също ще се повиши доверието на европейските партньори в спазването на законодателството. Изпълнителната власт трябва да отдели специално внимание на външнотърговските операции с държавите, с които съществуват сериозни различия между огледалните данни за вноса и износа, като своевременно се намества за пресичане на контрабандата. В този аспект като добра практика може да се посочи подписаното споразумение (29.IV.2009 г.) между Националния статистически институт и РОССТАТ, което предвижда провеждането на регулярни огледални сравнения на данните от външната търговия между България и Русия.

Изводите, които могат да се формулират въз основа на изложеното, се свеждат до следното:

1. Налице е недеklarиране на действителните обеми на вноса и износа, от което държавните финанси понасят съответните загуби.
2. Огледалните сравнения са подходящ инструментариум за констатиране („осветляване“) на контрабандата във външнотърговската дейност.
3. Необходимо е да се регламентира законово практиката за редовно провеждане на огледални сравнения на вноса и износа.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

СПИСОК НА ИСТОЧНИЦЕ:

1. Пазарът на облекло и текстил в Румъния. <http://www.tune-in.info/?cid=5&id=110>
2. Трошина, Л., М. Кисльщина. Зеркальные сопоставления импорта в статистике внешней торговли. – Деньги и кредит, бр. 2, 2008.
3. <http://www.nsi.bg/ImpExp/MirrorMethod.htm>
4. <http://www.nsi.bg>

РЕЗЮМЕ

У статті розглядається так званий метод "дзеркальні зіставлення", які є підходящим для оцінки контрабанди в зовнішній торгівлі.

Ключові слова: дзеркальна статистика, дзеркальні зіставлення, зовнішня торгівля, міжнародна статистика.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается так называемый метод „зеркальные сопоставления”, который является подходящим для оценки контрабанды во внешней торговле.

Ключевые слова: зеркальная статистика, зеркальные сопоставления, внешняя торговля, международная статистика.

SUMMARY

The paper considered eligible the so-called "mirror matching, which is suitable for assessing the smuggling of foreign trade.

Keywords: mirror statistics, mirrored comparison, foreign trade, international statistics.

B2B INTEGRATION OF BUSINESS ORGANIZATIONS INFORMATION SYSTEMS

Popov V., PhD, Associate professor, D. A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov, Bulgaria

The integration of software applications of business partners from the Supply Chain becomes a key factor for the success of their cooperation. It is a competitive advantage when applications are capable of exchanging and sharing information and maintaining workflows.

The activity of business organizations depends on a multitude of incessantly increasing heterogeneous systems functioning on different platforms both within the organization itself and beyond it. The difference between systems involves significant expenses for integration.

The BSEC countries are at different stages of development, which naturally reflects on the technological level of the information systems used by them. The membership of these countries in various economic, commercial, political and other types of alliances like the European Union, NATO and GUAM requires that the systems meet a number of regulations and standards for communication, for defence, for maintaining electronic business, etc. Very often, besides among each other the business organizations of the countries from the region have contacts with organizations of other regions as well - the Caspian Sea, Central Asia and Middle East. The BSEC countries have different opportunities for investing in ICT. The GDP average annual percentage invested in ICT for the period 1993 – 2001 was respectively: Greece - 4.4%, Turkey - 3.3%, Bulgaria - 3.1%. Russia - 2.9%, Rumania - 1.5% [1, p.682]. The percentages are lower than that of the USA and the developed European countries (7.8% for USA, 6.9% for France, 6.8% for Czech Republic, 6.2% for Germany and Hungary). This is a fact that gives us grounds to conclude that ICT dissemination in the BSEC countries lags behind compared to that of USA and the countries of Western and Central Europe.

There are various opinions as to the essence of B2B integration. According to Bussler it can be viewed in a broad and narrow sense [2, p.3]. In a broad sense B2B integration includes everything – from the simple XML messages delivered on the Internet to the automated integration of a complex of dynamic multinational supply chains, developed on an electronic messages exchange basis. In a narrower sense B2B integration involves software technologies, which are an infrastructure for connecting various back-end applications inside the enterprise to all business partners via formal protocols for data interchange like EDI or RosettaNet.

The authors Chowdhury and Iqbal also view B2B integration in a broad sense. According to them B2B integration aims to coordinate the movement of information systems of companies at a very high degree of security [3, p.113].

In the present paper we adopt Bussler's definition interpreting B2B in a narrow sense. As an elaboration of the concept given in this definition we aim to study the software technologies providing the connection of back-end systems (ERP, CRM) of partners doing e-business. We choose the most popular software technologies and standards which aid the implementation of B2B integration like electronic data interchange (EDI), ebXML, RosetaNet, OAGIS and Web services. We mark the new trends in development of this integration by means of the Cloud computing concept.

EDI

EDI (Electronic Data Interchange) is a technology used for business documents interchange both within the company and between the business partners systems [4]. EDI is a means of exchanging business documents, standardized and independent of the specific platforms. The documents which are exchanged are standard for the respective branch (e.g. for trade – order, invoice, letter of notification and confirmation of delivery, etc.) and the data transferred follow a strictly specified model.

The EDI technology has been in use since 1960. In the course of development of e-commerce it was first applied to realize business processes related to only buying and selling of goods and services. Later on EDI technology was used to maintain the B2B integration (B2Bi), i.e. in all aspects of e-business (all electronically organized internal and external business processes) providing business partners' joint activities.

An important issue in using EDI is the development of international standards. At present about twelve standards are used, the most popular being UN/EDIFACT and ANSI X-12.

The UN/EDIFACT (United Nations rules for Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport) standard presents rules adopted by UN for electronic interchange of documents in the sphere of commerce and transport. ANSI X-12 is a similar standard which is used in North America. Other popular EDI standards are TRADACOMS, used mainly in retail trade in Great Britain and ODETTE, used in the automobile industry in Europe. Practically several types of technical EDI solutions are used. These are:

- Web-EDI – Interactive Web application making it possible to visualize and enter documents and support import and export functions which allow integration with fundamental management systems.
- Classic EDI – a solution providing a direct connection (online or in a certain time interval), as well as an automatic integration with ERP-systems of the business partners;
- EDI enterprise center (EDI Hub) – a solution intended for large-scale companies (METRO, P&G, KRAFT, etc.);

As indisputable advantages of EDI we must note the following: reducing transfer and processing expenses; possibility for automated processing of a large number of business documents; enhancing business processes, minimizing errors.

ebXML

XML (Extensible Markup Language) is a means of describing easily a common information format and of simultaneous transfer of data and their format in Web, intranet or other place. XML is intended for specific tasks, like e-business, supply chain integration, data management and publishing.

ebXML presents an alternative approach to XML distributed infrastructure, which is specially oriented to binding business processes between the supply chain partners via Internet.

ebXML is developed under a project sponsored by UN CEFAC (United Nations Centre for the Facilitation of Procedures and Practice for Administration, Commerce and Transport) and supported by OASIS (Organization for Advancement of Structured Information Standards). This is necessary as for maintaining an interaction of the B2B type in the virtual space, besides the basic technologies of Web services, some auxiliary